

“Celmlauzis” pulcē valsts pārvaldes spilgtākos inovatorus un iedvesmojošākās idejas

Publicēts: 04.10.2024.

Laikā, kad dažādas inovācijas ar lielu ātrumu attīstās un maina profesionālo vidi un pakalpojumu sniedzēju attiecības ar klientiem, arī valsts pārvalde piedzīvo būtiskas pārmaiņas, radot spēcīgas inovāciju idejas. 12 jaudīgi inovāciju piemēri Valsts kancelejas rīkotajā konferencē “Celmlauzis” apliecināja, ka iestādēm izdodas atrast veidus, kā risināt sarežģītus jautājumus.

“Tāpat kā citās jomās, arī valsts pārvaldē pastāvīgi ieviešam jaunas idejas, metodes un rīkus, lai atbilstoši sabiedrības vajadzībām uzlabotu pakalpojumu, procesu un produktu kvalitāti, kā arī valsts pārvaldes iestāžu darbības efektivitāti un pieejamību. Kaut arī joprojām sastopamies ar uzskatu, ka valsts pārvalde ir smagnēja un jauninājumus ievieš nelabprāt, mēs vēlamies šo priekšstatu mainīt, jo savā ikdienā redzam valsts pārvaldē daudzus aizrautīgus un motivētus inovatorus, atsaucīgas organizācijas un lieliskas idejas, kas var kļūt par labu piemēru ne tikai pārējām valsts pārvaldes iestādēm, bet arī privātajam sektoram. Ikgadējā iedvesmas konference “Celmlauzis” ir tam spilgts apliecinājums,” saka Valsts kancelejas Inovācijas laboratorijas vadītāja Evija Taurene.

Konference “Celmlauzis” ir valsts pārvaldes inovāciju ekosistēmas gada galvenais notikums, šoreiz pulcējot vairāk nekā 200 valsts un pašvaldību iestāžu vadītājus un darbiniekus. Neformālo veicināšanas balvu “Celmlauža ripa” šogad saņēma divpadsmit inovācijas – sešas, kas izcēlās ar sekmīgi īstenotiem inovāciju projektiem, un sešas, kuras šogad tika attīstītas Valsts kancelejas Inovācijas laboratorijā un ir apliecinājušas ne tikai izpratni par problēmu, bet arī spēju radīto risinājumu ieviest.

Pēdējā laikā Valsts pārvaldē ieviesto inovāciju piemēri:

Latvijas Nacionālā bibliotēka projekta "Digitālā bibliotēka: nojaucot robežas" ietvaros vietnē digitalbiblioteka.lv apkopojusi kultūras mantojuma digitālo saturu no vairāk nekā 600 partneru krājumiem un kolekcijām, kas glabājas Latvijā un visā pasaulē. Tas palīdz lietotājiem meklēt un atrast informāciju vienviet, uzzināt par saistītām vērtībām un satura glabātājiem, piedāvā autentiskus informācijas avotus un kvalitatīvas satura atklāšanas iespējas.

Latvijas Nacionālais arhīvs projektā "Optisko rakstzīmju un rokraksta tekstu atpazīšanas rīku izmantošana digitalizācijas procesā" ar rokrakstu atpazīšanas platformu Transkribus atpazinis vairāk nekā 3000 lappušu 17.–19. gs. Rīgas rātes protokolu rokrakstā vācu valodā. Transkribus izmanto mākslīgo intelektu, ļaujot efektīvāk un precīzāk atpazīt rokrakstu. Projekta laikā izveidots jauns valodas modelis, kurš apmācīts ar protokolu rokraksta paraugiem *German Kurrent* skriptā. Tiek meklēti risinājumi šos 200-400 gadu senos dokumentus padarīt publiski pieejamus ikvienam interesentam.

Bērnu aizsardzības centrs izveidojis "Bērna māju" – Ziemeļvalstīs radītu starpdisciplināras sadarbības modeli "visi speciālisti zem viena jumta" darbam ar seksuālā vardarbībā cietušiem bērniem. "Bērna māja" ir bērnam piemērota, neitrāla vieta, kur bērna liecību dzird visi iesaistītie speciālisti vienlaikus, bērna nopratināšanu veic īpaši apmācīts psihologs, un tiek veikts nopratināšanas videoieraksts, kas ir derīgs atskaņošanai tiesā. "Bērna mājā" ir speciālas telpas un aprīkojums, lai nepieciešamības gadījumā veiktu vajadzīgās ekspertīzes, kā arī bez maksas pieejams psiholoģiskais atbalsts cietušajam bērnam un viņa nevardarbīgajiem tuviniekiem.

Aizsardzības ministrijas hakatons "Droni Ukrainai", kas veidots sadarbībā ar SIA "Latvijas Mobilais telefons", sniedza iespēju kopīgiem spēkiem radīt idejas un aktualizēt dronu tehnoloģiju izmantošanas efektivitāti. Hakatona laikā radās jaunas uzņēmējdarbības iniciatīvas un attīstījās sadarbība, kā rezultātā Latvijā tiek ražoti Ukrainas aizstāvībai piemēroti droni.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta piemērs parādīja, ka līdz risinājumam var pāiet ilgs laiks. Lai gan treniņu vietas - taktiskās mājas – izveidi nācās gaidīt 30 gadus, ugunsdzēsēju glābēju mācības profesionālās kvalifikācijas celšanai notiek pilnīgi citā līmenī. Savukārt jaunā lietotne “112 Latvija”. nodrošina lietotājiem iespēju saņemt paziņojumu par apdraudējumu, piezvanīt vai nosūtīt īsziņu uz tālruni 112, kā arī iespēju uzzināt, kā pareizi jārikojas dažādos negadījumos.

Valsts vides dienests radījis mobilo lietotni jeb biroju inspektora kabatā, kas valsts vides inspektoriem ļauj ar mobilo ierīci pārbaudes veikšanas vietā sagatavot pārbaudes ziņojumu, ievadot nepieciešamos datus uz vietas. Tas samazina pārbaudes rezultātu sagatavošanai nepieciešamo laiku, ko iespējams lietderīgi izmantot, veicot citus kontroles pasākumus.

2024. gada Inovācijas laboratorijā attīstītās idejas:

Valsts kancelejas Inovācijas laboratorijā, šogad notika seši inovācijas sprinti – koprades dizaina darbnīcu cikli sabiedrībai nozīmīgu jautājumu risināšanai. No 29 projektu pieteikumiem atbalstu iniciatīvu īstenošanai saņēma Cēsu novada pašvaldība, Tukuma novada pašvaldība, Veselības ministrija, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests, Tieslietu ministrija un Valsts probācijas dienests.

Cēsu novada pašvaldība sadarbībā ar Siguldas novada un Valmieras novada pašvaldībām ir izveidojusi Baltijā lielāko un Latvijā pirmo bioreģionu – Gaujas Nacionālā parka un apkārtējās teritorijas pārvaldības un finansēšanas modeli, kurā tiek mērķtiecīgi īstenota bioloģiskos principos balstīta, ilgtspējīga vietējo resursu apsaimniekošana.

Tukuma novada pašvaldība, pārvērtēja pilsētas vēsturiskā centra potenciālu un meklēja piemērotākos pilsētas attīstības virzienus, lai Tukuma pievilcību esošo un potenciālo iedzīvotāju acīs celtu tieši caur kultūrvides uzlabojumiem. Sprinta procesā liela nozīme bija vietējo iedzīvotāju iesaistei, kas ir īpaši nozīmīgi, pilsētā domājot par kopīgu rīcību vides pilnveidei. Šīs sadarbības rezultātā daļa no kopējā attīstības plāna jau tiek īstenota, ne vienmēr labu ideju izpildei ir nepieciešami apjomīgi finanšu līdzekļi.

Veselības ministrija inovācijas sprintā pievērsās visai sabiedrībai būtiskajam jautājumam – ārstu trūkumam, meklējot atbildes uz jautājumu, kā vienlaikus ievērot jauno ārstu intereses un nodrošināt iedzīvotājiem nepieciešamo valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību.

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests sprintā risināja problēmu, ka Latvijā iesakņojusies novecojusi terminoloģija rada grūtības gan ikdienas saziņā, īpaši ar jaunajiem speciālistiem, pacientu un darbinieku ikdienas – ārkārtas – komunikācijā. Ikdienā lietoto valodu modernizējot un pielāgojot starptautiskajai praksei, informācijas apritē samazinās pārpratumu risks un tiek atvieglota arī pētniecība.

Valsts probācijas dienests secināja, ka salīdzinoši probācijā nonākušais liels bērnu un jauniešu skaits prasa mainīt darba pieeju un inovācijas sprintā meklēja risinājumus, lai veidotu jaunākus cilvēkus atbalstošāku vidi soda izpildei. Tas nozīmē nošķirt bērnus un jauniešus no pieaugušajiem probācijas klientiem, pielāgot telpas pozitīvai atmosfērai un pilnveidot personāla prasmes.

Tieslietu ministrija savukārt pievērsās cietušo atbalsta sistēmai, saprotot, ka dažādos nodarījumos cietušajiem ir nepieciešama atšķirīga palīdzība, bet pieejamais pakalpojumu klāsts ir ļoti sadrumstalots un nezinātājam grūti pārskatāms. Inovācijas sprinta rezultātā ir apzinātas cietušo atbalsta sistēmā iesaistītās institūcijas un pakalpojumi un izveidots digitāla rīka prototips un darbs turpinās, lai iespējami drīz cietušajiem būtu ērti pieejami atbalsta pakalpojumi.

Inovācijas sprinti tiek īstenoti Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna investīciju [projekta](#) "Publiskās pārvaldes inovācijas eko-sistēmas attīstība" (turpmāk – investīciju projekts) ietvaros. Investīciju projekta īstenošanas laikā kopumā paredzēts organizēt 15 inovācijas sprintus (2023. – 2025.).

Fotogrāfijas no konferences

Saistītas tēmas

[Valsts kanceleja](#)

<https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/celmlauzis-pulce-valsts-parvaldes-spilgtakos-inovatorus-un-iedvesmojosakas-idejas>